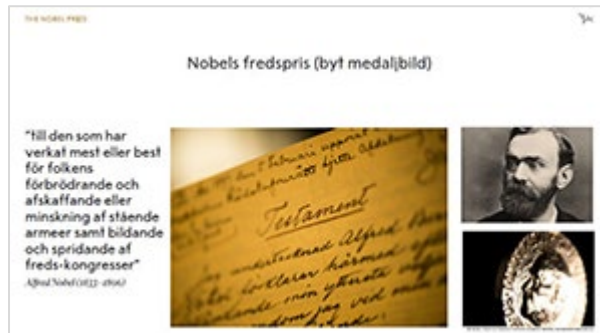

THE NOBEL PRIZE

Bildspelsmanus – Fredspriset 2025 Maria Corina Machado

Nobels fredspris

- Nobelspriset skapades av Alfred Nobel. Han blev väldigt rik på sin uppfinning dynamit. Innan han dog 1896 skrev han i sitt testamente att den största delen av förmögenheten skulle användas till ett pris till "dem, som hafva gjort menskligheten den största nytta".
- Enligt testamentet ska priset delas ut i fem kategorier: fysik, kemi, fysiologi eller medicin, litteratur och fred.
- Nobels fredspris belönar "den som har verkat mest eller best för folkens förbrödrande och afskaffande eller minskning af stående armeer samt bildande och spridande af fredskongresser." Just detta har tolkats på flera sätt, men priset går antingen till personer eller organisationer som har gjort något för att främja fred.

2025 års fredspristagare – Maria Corina Machado

- Nobels fredspris 2025 tilldelas Maria Corina Machado för hennes arbete för demokrati i Venezuela.
- Maria Corina Machado är politiker och en samlande kraft för landets politiska opposition, alltså de partier som är motståndare till presidenten Nicolás Maduro och hans regering. Maduro har anklagats för valfusk och brott mot mänskliga rättigheter.
- Maria Corina Machado har även varit med och grundat en organisation som kämpar för demokratiska rättigheter i landet.

På vilket sätt är demokrati en förutsättning för fred?

- När fredspriset till Maria Corina Machado tillkännagavs av Norska Nobelkommittén framhöll de kopplingen mellan demokrati och fred: "Demokrati är en förutsättning för fred", sa kommitténs ordförande Jørgen Watne Frydnes.
- Diskutera tillsammans en stund: På vilket sätt är demokrati en förutsättning för fred?

Demokratin på tillbakagång i världen

- Enligt forskare som mäter graden av demokrati i världens länder är demokratin på tillbakagång. Samtidigt ökar antalet auktoritära regimer, alltså länder där makten är väldigt koncentrerad till den eller de som styr, och där fria medier tystas och kritiker fängslas.
- År 2024 hölls fler val än någonsin tidigare i världen, men allt färre var fria och rättvisa.
- Demokrati är grunden för fred både inom länder och mellan länder. Två demokratier brukar till exempel inte starta krig mot varandra.
- Maria Corina Machados arbete för demokrati är även ett arbete för fred och säkerhet.

Venezuela och presidentvalet 2024

- Sedan år 2013 är Nicolás Maduro president i Venezuela.
- Hans auktoritära styre har anklagats för valfusk och brott mot mänskliga rättigheter. En stor del av befolkningen lever i fattigdom och närmare åtta miljoner människor har lämnat landet.
- I presidentvalet 2024 utsågs Maria Corina Machado till oppositionens kandidat, men regimen hindrade henne från att ställa upp. Istället ställde hon sig bakom en annan kandidat.
- Inför valet utbildade sig hundratusentals venezuelaner till valobservatörer för att säkerställa att valet gick rätt till. De övervakade och skyddade vallokaler, trots risken att bli gripna och torterade.
- Oppositionens dokumentation av valet visar att de vann. Ändå utropade sig Maduro sig till segrare.

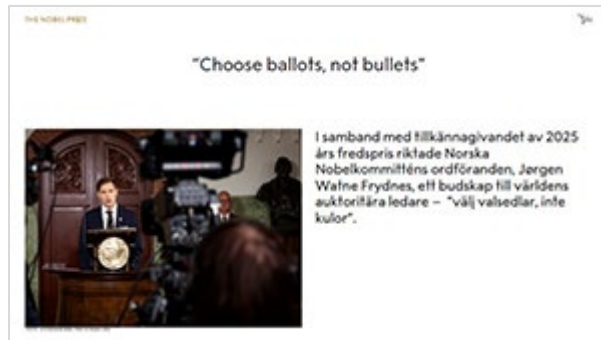
En stark röst för demokrati i Venezuela

- Maria Corina Machado har varit aktiv i kampen för demokrati i Venezuela under lång tid.
- I början av 2000-talet var hon med och grundade organisationen Súmate, som arbetar för att stärka landets demokrati, bland annat genom att övervaka val.
- Hon började även att engagera sig politiskt och 2010 valdes hon in i landets nationalförsamling. Ett par år senare uteslöts hon från sin post av regimen.
- Maria Corina Machado har vägrat att låta sig tystas. Istället har hon blivit en samlande kraft för landets opposition. Hon var med och skapade en allians av partier i Venezuela som är motståndare mot landets president.
- Maria Corina Machado håller sig idag gömd, på grund av hot som riktas mot henne.

"Choose ballots, not bullets"

- 2025 års fredspris belönar Maria Corina Machados modiga kamp för demokrati i Venezuela. Priset uppmärksammar samtidigt den starka kopplingen mellan demokrati och fred.
- När auktoritära makthavare tar makten är det viktigt att uppmärksamma modiga frihetsförsvare som gör motstånd, konstaterar Norska Nobelkommittén. Demokratin är beroende av människor som trots riskerna vägrar att tåga. De påminner oss om att friheten inte får tas för given utan måste försvaras.
- I en intervju i samband med att priset tillkännagavs riktade Norska Nobelkommitténs ordförande ett budskap till världens auktoritära ledare: "Choose ballots, not bullets" (välj valsedlar, inte kulor).

Ett erkännande för det venezuelanska folkets kamp

- Maria Corina Machado nåddes av beskedet att hon tilldelats 2025 års fredspris ett par minuter innan det offentliggjordes. Hon sa att hon var hedrad, berörd och överraskad.
- Hon berättade att hon är en del av en större rörelse och att fredspriset är ett erkännande av det venezuelanska folkets kamp för demokratiska rättigheter.

